

Asia: VN/4845/2020

Lausuntopyyntö asumisneuvonnan lakisäateistämistä valmistelleen työryhmän raportista

Lausunnonantajan lausunto

Mitä seuraavista työryhmän tarkastelemista vaihtoehtoista kannatatte?

Ei mikään edellä mainittu vaihtoehto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Asumisneuvonta on tärkeää ja kannattavaa työtä ja sitä voidaan perustella sekä taloudellisilla että inhimillisillä näkökulmilla. Nykyisin asumisneuvonnan käsitteitä ei ole määritelty eikä toiminta ole lakisäateistä. Työryhmä on määritellyt käsitteet ja tämä onkin ehdoton edellytys asumisneuvonnan lakisäateistämiseksi. Mikäli asumisneuvonta päädytään lakisäateistämään, tulee laissa määritellä asumisneuvonnan minimitaso.

Asumisneuvonnan tarvetta todetaan olevan eniten asiakkailta, joilla on vuokranmaksun ongelmia, vuokravelkoja ja / tai sosiaalisia tai terveysongelmia. Tätä taustaa vasten luontevin asumisneuvontaa antava taho olisi sosiaalipalvelut. Hyvinkäällä ja viidessä muussa Keski-Uudenmaan kunnassa sosiaalipalvelut järjestää Keski-Uudenmaan sote (Keusote). Heillä on virkansa puolesta pääsy asiakastietojärjestelmiin ja Kelan tietojärjestelmiin ja parhaat mahdollisuudet arvioida asiakkaan kokonaisvaltaista tilannetta. Toisaalta vuokranantajalla on nopeimmin tieto vuokranmaksun ongelmista ja siten mahdollisuus nopeimmin puuttua tilanteeseen. Hyvinkään Vuokra-asuntojen asumisneuvontatyöstä on hyviä kokemuksia.

Raportin laatijoiden toteamukseen voidaan yhtyä siinä, että "Vuoden 2023 alusta aloittavien hyvinvointialueiden rooli on vasta muovautumassa. Myös kuntien asema sote-uudistuksen jälkeen merkitsee tuntuvia muutoksia kuntien tulevaan toimintaan. Näillä menossa olevilla muutoksilla on keskeinen merkitys arvioitaessa asumisneuvonnan lakisäateistämisen edellytyksiä. Myös menossa olevalla sosiaaliturvan uudistamisella asumisen tukien osalta on olennainen vaikutus siihen, miten kohtuuhintainen asuminen voidaan turvata. Näin ollen asumisneuvonnan säätäminen joko muutoksessa olevan peruskunnan tai tulevien hyvinvointialueiden järjestämistä vastaavalle saattaisi

aiheuttaa haasteita. Asumisneuvonnan lakisääteistämistä kunnan tai hyvinvointialueen vastuulle saattaisi olla tarkoituksenmukaisempaa tarkastella uudestaan 2020-luvun jälkipuolella, jolloin kuntien ja hyvinvointialueiden toiminta on vakiintunut ja asumisen tukiinkin liittyvä sosiaaliturvauudistus on toteutunut."

Perustuslaillisten oikeuksien toteutumisen kannalta asumisneuvonnan lakisääteistäminen on kannatettavaa. Tämä parantaa kansalaisten yhdenvertaisuutta ja toteuttaa parhaiten perustuslaissa julkiselle vallalle määriteltyä tehtävää edistää jokaisen oikeutta asuntoon ja asumisen omatoimista järjestämistä.

Järjestöjen ja vuokrataloyhtiöiden nykyisin hyvin toteuttama täydentävä asumisneuvonta tulisi säilyttää viranomaistoimijoiden tukena. Asumisneuvonnan lakisääteistäminen tulisi toteuttaa aikaisintaan hyvinvointialueiden muodostamisen jälkeen. Mikäli lakisääteistäminen toteutetaan ennen tätä, olisi Keusote luontevin asumisneuvonnan järjestäjä.

Asumisneuvontaa on hyvä jatkossakin olla vuokrataloyhtiöissä esimerkiksi HyVA:ssa, mutta tämä ei kata koko asumisneuvonnan tarvetta. ARA-kohteiden lisäksi asumisen tukea tarvitaan laajemmin asuntokantaan.

Asumisneuvonnan lakisääteistäminen edellyttää lisäresursseja eikä mahdollisella lakisääteistämällä saa lisätä kuntien rahoitustaakkaa.

Koska kaikkiin esitettyihin vaihtoehtoihin liittyy hyviä ja huonoja puolia eikä minkään vaihtoehdon tarkemmasta toteutuksesta tai rahoituksesta ole tietoa, ei Hyvinkään kaupunki kannata mitään esitettyä vaihtoehtoja. Tässä yhteydessä on myös todettava, että raportin laatinut asiantuntijoista koostuva ryhmä ei ole päässyt yksimielisyyteen asumisneuvonnan vastuutahosta ja siksi pyydetäänkin kannanottoa viidestä vaihtoehdosta. Hyvinkään kaupunki pitää tärkeänä, että vähintään nykyisentasoinen asumisneuvonta turvataan joka tapauksessa.

Asumisneuvonnan lakisääteistämisen valmisteluun liittyy erilaisia näkökulmia. ja olisi tärkeää, että mikäli lakisääteistämiseen päädytään, lain valmistelua ohjaavaan ryhmässä olisi edustus kunnista, vuokra-asuntojen omistajista sekä vuokratalojen asukkaista. KUUMA-kunnista lausuntopyyntö on osoitettu Hyvinkään lisäksi Järvenpäälle ja jatkossa on perusteltua, että kaikki KUUMA-kunnat saisivat mahdollisuuden osallistua lain valmisteluun.

Lindqvist Hannu
Hyvinkään kaupunki, kaavoitus